

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	VET 358 Patoloji fiziologiya, 4 AKTS	
	Departament	Baytarlıq təbabəti	
	Proqram	Bakalavr	
	Tədris semestri	2024/25-ci tədris ilinin yaz semestri	
	Fənni tədris edən müəllim	Abbasov Vüsal Cərci oğlu	
	E-mail:	vusalabbasov8414@gmail.com	
	Telefon:		
	Mühazirə otağı/Cədvəl	Bakıxanov qəsəbəsi, Elşən Mehdiyev 478	
	Məsləhət saatları	Tələbələrlə razılaşmadan sonra vaxt təyin ediləcək	
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü	Məcburi		
Dərslilər və əlavə ədəbiyyat	<p>Əsas dərslilər:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. N. Allahverdiyev, Heyvanların Patoloji Fiziologiyası, Bakı, “Şərq Qərb” 2010 2. Editör Prof.Dr. Rıfki. Temel Veteriner Patoloji E-ISBN 978-975-06-2758 3. Atlas of Veterinary Surgical Pathology, Joseph S. Haynes, Professor Lawa State Universty, USA 4. https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=63 		
Tədris metodları	Qrup müzakirəsi		x
	Seminar		x
	Mühazirə		x
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Fərdi mövzuda prezintasiya	Semestr ərzində	10
	Quiz	Semestr ərzində	15
	Davamiyyət	Semestr ərzində	5
	Aralıq imtahanı		30
	Final imtahanı		40
	Yekun		100
Kursun təsviri	<p>Heyvanların Patoloji Fiziologiyası zədələnmiş orqanizmin həyat fəaliyyətindən bəhs edən elmdir. Bu elm vasitəsi ilə pozulmuş fizioloji funksiyaların mənşəyi, inkişafı, gedişi və nəhayət nəticəsi haqqında nühakimə yürüdüldür. Heyvanların Patoloji Fiziologiyası fənnində aşağıda göstərilən bölmələr işlənilib hazırlanır və istehsalatda tətbiq edilir. Bu fənn iki hissədən ibarət öyrənilir:</p> <p>Birinci hissəyə “Ümumi Nozologiya” və “Tipik Patoloji Proseslər”, ikinci hissəyə “Orqan və Sistemləri Patoloji Fiziologiyası” daxildir.</p>		
Kursun məqsədləri	<p>Patoloji Fiziologiyanın əsas vəzifəsi tələbələrə xəstəliyin inkişafını, sağalmanın yollarını və xəstəliyin nəticəsini dərk etmək bu zaman orqan və sistemlərdə gedən dəyişikliklər və onların qarşılıqlı əlaqələrini öyrətməkdən ibarətdir.</p>		
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	<p>Kursun sonunda tələbələr nəyi biləcəklər:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Patoloji Fiziologiyanın əsas prinsipləri ✓ Tipik patoloji proseslər yəni qan dövranının yerli pozğunluqları, iltihablar, qızdırma, şişlər ✓ Ürək qan - damar sisteminin patofiziologiyası ✓ Tənəffüs və sidik – cinsiyyət sisteminin patofiziologiyası ✓ Sinir sistemi və analizatorların parafiziologiyası ✓ Çoxalma və hormonal sistemin patofiziologiyası ✓ Həzm sisteminin patofiziologiyası 		

	✓ Əzələ patofiziologiyası
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	<p>Dərsin təşkili</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fənnə aid ümumi xarakterli məlumatlar dərs zamanı tələbələrə çatdırılacaqdır. - Yeni mövzu əyani vasitələrin (PPT və video fayllar) nümayişi ilə izah ediləcəkdir. - Aralıq və final imtahanları öncəsi tələbələrin mənimsəmə səviyyələri yoxlanılacaqdır. - Semestr ərzində fərdi mövzuda prezentasiyaların verilməsi vacibdir. Prezentasiya vaxtı, sonunda müzakirə də daxil olmaqla 15-dəqiqədən artıq olmamalıdır. Prezentasiyanın özü isə çap olunmuş variantda təhvil verilməlidir. Prezentasiya mövzuları və qaydaları haqda dərsdə daha geniş tanışlıq olunacaqdır. <p>Davamiyyət</p> <p>Tələbələrin bütün dərslərdə iştirakı vacibdir. Tələbələr müəyyən səbəblərdən dərslərin buraxılması (xəstəlik, ailə vəziyyəti və s.) haqqında məlumatı fakültə dekanlığına təqdim etməlidirlər. 25%-dən artıq dərs buraxan tələbələr imtahana buraxılmır.</p> <p>Dərsə gecikmələr və ya digər dərs pozuntuları</p> <p>Dərsə 10 dəqiqədən artıq gecikən tələbəyə qaib yazılır, lakin tələbə dərsə buraxılır.</p> <p>Yoxlama işi (Quiz)</p> <p>Müəllimə və dekanlığa qabaqcadan məlumat verilən səbəblərdən yoxlama işində iştirak etməyən tələbə yoxlama işini növbəti həftədə yazı bilər.</p> <p>İmtahanlar</p> <p>Tələbənin imtahanda iştirakı və ya imtahanın buraxılması ilə bağlı bütün məsələlər fakültə rəhbərliyi tərəfindən həll olunur.</p> <p>Aralıq və yekun imtahanı mövzuları tələbələrə imtahandan öncə verilir. Aralıq imtahanının sualları yekun imtahanında təkrarlanmır.</p> <p>İmtahan qaydalarının pozuntuları</p> <p>Aralıq və yekun imtahanları vaxtı tələbə tərəfindən imtahanın gedişini pozmaq və köçürülmələr qadağandır. Bu qaydaya riayət etməyən tələbələrin imtahan işi ləğv olunur və tələbə 0 (sıfır) qiymət ilə imtahandan kənarlaşdırılır. Fənni bitirmək qaydası</p> <p>Universitetin qaydalarına müvafiq olaraq kursu bitirmək üçün ümumi müvəffəqiyyət faizi 60% və yuxarı hesab edilir. Kəsiri olan tələbə bu fənni növbəti semestr və ya növbəti il təkrarən götürə bilər.</p> <p>Tələbələrin davranış qaydaları</p> <p>Dərs zamanı dərs prosesini və etik qaydaları pozmaq, həmçinin tələbələr arasında icazəsiz müzakirələr və mobil telefonlardan istifadə qadağandır.</p>

Cədvəl

Həftə	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1.		<p>Ümumi patofiziologiya – Nozologiya və tipik patoloji proseslər.</p> <p>Xəstəlik haqqında təlim</p> <p>Patofiziologiyanın başqa elmlərlə əlaqəsi, qısa tarixi, xəstəlik, sağlamlıq və ölüm anlayışı, xəstəliyin nəticəsi, cəsəd dəyişiklikləri</p>	<p>Dərsliklər 1,2,4</p> <p>Dərslik 1 bölmə 1</p> <p>Dərslik 2 bölmə 1</p> <p>Dərslik 4 bölmə 1</p>
2.		<p>Ümumi etiologiya, patogenez.</p> <p>Xəstəliyin inkişaf mexanizmləri, xəstəliyin orqanizmdə yayılma yolları, sağalmanın mexanizmi</p>	<p>Dərsliklər 1,2,3.</p> <p>Dərslik 1 bölmə 1</p> <p>Dərslik 2 bölmə 1</p> <p>Dərslik 3 bölmə 1</p>
3.		<p>Xəstəliyin əmələ gəlməsində xarici mühit amillərinin təsiri</p> <p>Mexaniki amillər, şok- zərbə, kollaps, çəkisizlik, yüksək temperatur, günvurma, zəhərlənmələr, yemlərlə zəhərlənmələr, bioloji amillərin orqanizmə təsiri</p>	<p>Dərsliklər 1, 3.</p> <p>Dərslik 1 bölmə 1</p> <p>Dərslik 3 bölmə 1</p>

4.	<p>Hüceyrənin patologiyası</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hüceyrə zədələnməsinin mexanizmi - Hüceyrə zədələnməsinin sepsifik və qeyri spesifik təzahürü - Zədələnmiş hüceyrədə ferment fəallığı - Zədələnmiş hüceyrədə udma qabiliyyətinin pozulması <p>Nekroz, apoptoz və zülalların zədələnməsi</p>	<p>Dərslilər 1,4. Dərslilik 1 bölmə 2 Dərslilik 4 bölmə 2</p>
5.	<p>İrsiyyətin və konstitusiyanın patologiyada rolu</p> <ul style="list-style-type: none"> - İrsiyyət və irsi xəstəliklər - Letal gen haqqında məlumat - Anadangəlmə eybəcərliklər <p>Orqanizmin konsitutiyaının patologiyada rolu</p>	<p>Dərslilər 1,2. Dərslilik 1 bölmə 2 Dərslilik 2 bölmə 2</p>
6.	<p>Orqanizmin reaktivliyi və patologiyada onun rolu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Orqanizmin reaktivliyində sinir sisteminin və endokrin sistemin rolu - İmmunitet və onun növləri - Faqositoz <p>İmmunoloji tolerantlıq və allergiya - autoallergiya, bronxial astma,</p>	<p>Dərslilər 1,2,3 Dərslilik 1 bölmə 3 Dərslilik 2 bölmə 3 Dərslilik 3 bölmə 3</p>
7.	<p>Tipik patoloji proseslər. Periferik qan dövranının patoloji fiziologiyası.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arterial və venoz hiperemiya. - Staz, işemiya, infakt, qanaxma, tromboz, emboliya. <p>İtihab, iltihabın səbəbləri və təsnifi.</p>	<p>Dərslilər 1,3 Dərslilik 1 bölmə 3 Dərslilik 3 bölmə 3</p>
a.	Aralıq imtahan	
8.	<p>İstilik tənziminin patoloji fiziologiyası</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hipotermiya - Hibernasiya - Hipertermiya Qızdırma 	<p>Dərslilər 1,4 Dərslilik 1 bölmə 4 Dərslilik 4 bölmə 4</p>
9.	<p>Toxuma böyüməsinin və maddələr mübadiləsinin patofiziologiyası.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Patoloji böyümə və onun bioloji mahiyyəti - Hiperbiotik proseslər, hipertrofiyalar - Regenerasiyalar, atrofiyalar, şişlər haqqında anlayış. - Enerji, yağ, karbohidrat, zülal mübadiləsinin pozulması <p>Su duz mübadiləsinin pozulması Turşu qələvi mübadiləsinin pozulması</p>	<p>Dərslilər 1,2,3 Dərslilik 1 bölmə 4 Dərslilik 2 bölmə 4 Dərslilik 3 bölmə 4</p>
10.	<p>Aclıq və ümumi adaptasiya sindromu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tam aclıq, Natamam aclıq, Hissəvi aclıq, antivitaminlər - Stres konsepsiyasının inkişaf mərhələləri, fizioloji stres, stresin orqan və sistemlərə təsiri - Heyvanlarda stresin xüsusiyyətləri <p>Distres və onun mahiyyəti</p>	<p>Dərslilər 1,2 Dərslilik 1 bölmə 4 Dərslilik 2 bölmə 4</p>
11.	<p>Qan və qan dövranı, tənəffüs sistemlərinin patoloji fiziologiyası</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qan sisteminin patoloji fiziologiyası - Qanitirmə, qanköçürmə şoku - Anemiyalar, leykozlar və trombositlərin patologiyası - Qanın biokimyəvi tərkibinin dəyişməsi 	<p>Dərslilər 1,4 Dərslilik 1 bölmə 5 Dərslilik 4 bölmə 5</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Qan dövranı çatışmazlığı, Ürəkdə, ağciyərdə gedən patoloji proseslər, ağciyər də ödem, ürək miokardının hipertrofiyası Ağciyər emfizeması, ağciyər arteriyasının emboliası Tənəffüz çatışmazlıqları 	
12.		<p>Həzm, qaraciyər sisteminin patoloji fiziologiyası</p> <ul style="list-style-type: none"> - İştah və su tələbinin pozulması, Həzm sistemi orqanlarının pozuntuları - Qaraciyər xəstəliklərinin ümumi etiologiya və patogenezi <p>Ödün əmələ gəlməsi və öd daşı xəstəlikləri</p>	<p>Dərsliklər 1,2,3</p> <p>Dərslik 1 bölmə 5</p> <p>Dərslik 2 bölmə 5</p> <p>Dərslik 3 bölmə 5</p>
13.		<p>Böyrəklərin patoloji fiziologiyası</p> <ul style="list-style-type: none"> - Böyrəklərin sidikxararıcı funksiyasının pozulması - Böyrək yumaqcıqlarında filtrasiyanın pozulması - Böyrəklərin funksiyasının pozulmasının etiologiyası və patogenezi <p>Böyrəklərin əsas xəstəlikləri və öyrənilmə yolları</p>	<p>Dərsliklər 1,3</p> <p>Dərslik 1 bölmə 5</p> <p>Dərslik 3 bölmə 5</p>
14.		<p>Endokrin sistemin patoloji fiziologiyası</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hipofizin patoloji fiziologiyası <p>Böyrəküstü vəzin patoloji fiziologiyası Mədaltı, cinsiyyət və çəngələbənzər vəzin patoloji fiziologiyası</p>	<p>Dərsliklər 1,2,3</p> <p>Dərslik 1 bölmə 6</p> <p>Dərslik 2 bölmə 6</p> <p>Dərslik 3 bölmə 7</p>
15.		<p>Sinir sisteminin patoloji fiziologiyası</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sinir fəaliyyətinin pozulmasının səbəbləri, patoloji parabiyo - Sinirsizləşmənin orqan və toxumaların morfolojiyasına təsiri <p>Hissiyatın, innervasiyanın və ali sinir fəaliyyətinin pozulması</p>	<p>Dərsliklər 1,2,4</p> <p>Dərslik 1 bölmə 6</p> <p>Dərslik 2 bölmə 6</p> <p>Dərslik 4 bölmə 6</p>
		Final imtahanı	